

Bryssel, 7. kesäkuuta 2024
(OR. en)

10666/24

Toimielinten välinen asia:
2022/0155(COD)

JAI 939
ENFOPOL 276
CRIMORG 90
IXIM 149
DATAPROTECT 231
CYBER 182
COPEN 296
FREMP 284
TELECOM 202
COMPET 616
MI 572
CONSOM 209
DIGIT 151
CODEC 1431

ILMOITUS

Lähtettäjä: Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsen kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä
– Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 11. toukokuuta 2022 edellä mainitun ehdotuksen¹ ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin ja tiedonannon. Ehdotus perustuu SEUT 114 artiklaan, ja siinä on kaksi keskeistä osatekijää. Ensinnäkin verkkopalvelujen tarjoajilla, kuten säilytyspalvelujen tarjoajilla ja henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilla, olisi velvollisuus tunnistaa lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali, ilmoittaa siitä, poistaa se palveluistaan ja estää sen levittäminen. Lisäksi niillä olisi velvollisuus estää ja tunnistaa seksuaalisiin tarkoituksiin tapahtuva lapsen houkuttelu (ns. ”grooming”) ja ilmoittaa siitä.

¹ 9068/22.

Toiseksi on tarkoitus perustaa uusi EU:n erillisvirasto (”EU-keskus”)², jolla tuetaan ehdotetun asetuksen täytäntöönpanoa kansallisista koordinoivista viranomaisista ja muista toimivaltaisista viranomaisista koostuvan verkoston kanssa.

2. Neuvostossa ehdotusta on tähän mennessä tarkasteltu lainvalvontatyöryhmän (poliisi) 31 kokouksessa, joissa on valmisteltu valtuutusta Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten.
3. Neuvoston oikeudellinen yksikkö antoi kirjallisen lausuntonsa 26. huhtikuuta 2023³.
4. Pysyvien edustajien komitea kävi 31. toukokuuta ja 13. lokakuuta 2023 edellä mainitusta ehdotuksesta periaatekeskusteluja, joissa käsiteltiin tunnistamismääräyksen soveltamisalaa sekä salattuun viestintään ja kyberturvallisuuteen liittyviä seikkoja. Neuvosto keskusteli asiasta myös julkisissa istunnoissa 19. lokakuuta ja 5. joulukuuta 2023.
5. Euroopan parlamentissa ehdotuksesta käytävistä neuvotteluista vastaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE). Se nimitti lokakuussa 2022 esittelijäksi Javier Zarzalejosin (EPP, ES). LIBE-valiokunta hyväksyi mietintönsä 14. marraskuuta 2023, ja Euroopan parlamentin kanta katsottiin hyväksytyksi 22. marraskuuta 2023.
6. Tilapäisestä poikkeuksesta direktiivin 2002/58/EY tiettyihin säännöksiin siltä osin kuin on kyse teknologioista, joita numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat käyttävät henkilötietojen ja muiden tietojen käsittelyyn verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi, annetussa asetuksessa (EU) 2021/1232 säädetään lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa koskevasta väliaikaisesta oikeudellisesta kehyksestä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/1307, joka annettiin 29. huhtikuuta 2024, pidennetään tämän oikeudellisesta kehyksestä soveltamisaikaa 3. huhtikuuta 2026 saakka.

² EU-keskuksen kotipaikan valintaan sovelletaan toimielinten välistä menettelyä, joka muistuttaa menettelyä, jolla päätettiin rahanpesuntorjuntaviranomaisen kotipaikasta.

³ 8787/23.

II TYÖSKENTELYN EDISTYMINEN BELGIAN PUHEENJOHTAJAKAUDELLA

7. Lainvalvontatyöryhmä (poliisi) on käyttänyt Belgian puheenjohtajakaudella pitämissään kokouksissa 1. maaliskuuta⁴, 19. maaliskuuta⁵, 3. huhtikuuta⁶, 15. huhtikuuta⁷, 8. ja 24. toukokuuta ja 4. kesäkuuta 2024⁸ huomattavasti aikaa ja voimavaroja ehdotettua asetusta koskevien toimintatapojen pohtimiseen ja kompromissitekstien laatimiseen.
8. Puheenjohtajavaltio keskittyi vastaamaan joidenkin valtuuskuntien esittämiin huolenaiheisiin, jotka liittyivät tunnistamismääräysten oikeasuhteisuuteen ja kohdentamiseen sekä kyberturvallisuuteen.
 - Puheenjohtajavaltio ehdotti kahta toisiinsa liittyvää osatekijää, jotka ovat 1) palvelujen tehostettu riskinarviointi ja riskiluokitus, jotta tunnistamismääräykset voidaan kohdentaa paremmin, ja 2) kyberturvallisuuden ja salattujen tietojen suojaaminen samalla, kun läpisalausta käyttävät palvelut kuuluvat edelleen tunnistamismääräysten soveltamisalaan.
 - Tältä pohjalta valtuuskunnat pyrkivät kehittämään menetelmän, jolla tiettyjen palvelujen riski määritetään objektiivisten kriteerien perusteella (joita ovat palvelun koko, tyyppi ja järjestelmäarkkitehtuuri, palveluntarjoajan toimintaperiaatteet ja sisäänrakennetun teknisen turvallisuuden toiminnot sekä käyttäjäsuuntausten kartoitus).
 - Riskiluokitusprosessin tulosten perusteella järjestelmät tai niiden osat voitaisiin luokitella suuren, keskisuuren tai alhaisen riskin luokkaan. Luokittelun perusteella keskisuuren ja suuren riskin luokkiin luokiteltuihin palveluntarjoajiin voitaisiin kohdentaa riskinhallinnan lisätoimenpiteitä. Jos riskinhallinnan lisätoimenpiteiden toteuttamisen jälkeen esiintyy edelleen merkittäviä riskitekijöitä, koordinoiva viranomais voisi viimeisenä keinona harkita pyyntöä antaa tunnistamismääräys suuririskisiksi luokitelluille palveluille. Palveluntarjoajat voisivat myös vapaaehtoisesti ilmoittaa sijoittautumispaikan koordinoivalle viranomaiselle, jos ne epäilevät, että niiden palveluja käytetään lapseen kohdistuvan seksuaaliväkivallan tarkoituksiin, minkä vuoksi tunnistamismääräys olisi annettava.

⁴ 6850/24.

⁵ 7462/24.

⁶ 8019/24.

⁷ 8579/24.

⁸ 9093/24.

- Puheenjohtajavaltio ehdotti, että suuren riskin palveluille annettujen tunnistamismääräysten piirissä säilytetään läpisalausta käyttävät palvelut sillä edellytyksellä, etteivät palveluntarjoajat sen vuoksi joutuisi antamaan pääsyä läpisalattuihin tietoihin ja että tunnistamiseen käytetyt teknologiat tarkastetaan niiden tehokkuuden, perusoikeuksiin kohdistuvien vaikutusten ja kyberturvallisuuden kohdistuvien riskien osalta.
 - Teknisellä tasolla käytyjen keskustelujen jälkeen puheenjohtajavaltio on mukauttanut lähestymistapaansa ja ehdottanut suojoitoimien lisäämistä oikeasuhteisuuden ja perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi. Se on rajoittanut tunnistamismääräysten soveltamisalan visuaaliseen sisältöön ja URL-osoitteisiin, lykännyt määräaika, johon mennessä on ilmoitettava kahdesta osumasta, jotka koskevat lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa uutta materiaalia, väärin positiivisten tulosten vähentämiseksi, tunnistetun lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan uuden materiaalin pseudonymisointi ennen ihmisen suorittamaa todentamista sekä läpisalattujen tietojen suojaaminen samalla, kun tunnistaminen tehdään mahdolliseksi henkilöiden välisessä viestinnässä käyttäjien suostumusta edellyttävällä ladattavan sisällön moderoinnilla.
 - Puheenjohtajavaltio pyrki myös selventämään, ettei tunnistamista pitäisi soveltaa tileihin, joita valtionhallinto käyttää kansalliseen turvallisuuteen tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseen liittyviä tai sotilaallisia tarkoituksia varten.
9. Puheenjohtajavaltio totesi lainvalvontatyöryhmän (poliisi) 4. kesäkuuta 2024 pidetyssä kokouksessa, ettei tarkastelua ollut tarpeen jatkaa teknisellä tasolla, sillä kaikki tekniset kysymykset oli ratkaistu kattavasti.
10. Puheenjohtajavaltio on sitoutunut pääsemään kompromissiin ja aikoo laatia kompromissitekstin neuvostossa 13. kesäkuuta 2024 esitetyn tilannekatsauksen jälkeen ja pyytää tämän jälkeen pysyvien edustajien komiteaa hyväksymään osittaisen⁹ neuvotteluvaltuutuksen.

III LOPUKSI

11. Pysyvien edustajien komiteaa / neuvostoa pyydetään panemaan merkille puheenjohtajavaltion työn edistyminen lapseen kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä annettavan asetuksen käsittelyssä.

⁹ Valtuutus on osittainen, koska se ei kata EU-keskuksen kotipaikan valintaa.